

Boekverslag Nederlands Oeroeg door Hella S. Haasse

Boekverslag door een scholier

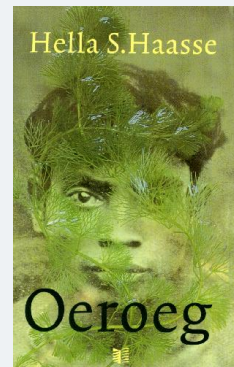
5e klas havo

2881 woorden

6 jaar geleden

★ 8,3

11 keer beoordeeld

Auteur	Hella S. Haasse
Genre	Novelle
Eerste uitgave	1948
Vak	Nederlands

Titelverklaring: Oeroeg de naam is van de vroegere boezemvriend van de ik-persoon. Het hele boek draait om de herinneringen van de ik-persoon aan deze Indische vriend genaamd Oeroeg. Ik vind dat de titel bij het boek past.

Uitleg/toelichting motto: Het gaat over jeugdvriendschap tussen 2 jongens die verbroken wordt door hun cultuurverschil.

Tijd in geschiedenis + bewijzen: Tijd is een belangrijk aspect in het verhaal. Het verhaal speelt gedeeltelijk tijdens de Tweede Wereldoorlog. Als dit niet het geval was geweest, was het verhaal heel anders gelopen; de relatie tussen Oeroeg en de ik-persoon was dan waarschijnlijk niet zo verslechterd, doordat ze elkaar zouden blijven zien. De tijd waarin Oeroeg en de ik-persoon elkaar niet zien (door de tweede wereldoorlog) is bepalend voor het einde van het verhaal. Ook de sfeer tussen de originele bewoners en de Nederlanders zou heel anders zijn geweest. *Vertelde tijd*

Tijdsduur + bewijzen: Vanaf het zesde levensjaar van de ikpersoon wordt er verteld en eindigt na de achttiende verjaardag van de ikpersoon. Dat betekend dus een kleine 12 jaar.

In het verhaal wordt vaak langere tijd overgeslagen en vervolgens weer gedetailleerd over een korte tijd verteld.

Ruimte beschrijving: Het verhaal speelt zich voor het grootste gedeelte af in het voormalige Nederlands Indië. Alleen aan het einde wordt er even naar Nederland uitgeweken.

Bespreking van speel- of belangenruimte: Het boek gaat over de relatie tussen een Nederlandse jongen en Oeroeg, een inlandse jongen. Over het begrip en onbegrip tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Alleen al omdat het boek over de cultuurverschillen tussen twee landen gaat en over de rol van de Nederlanders in Nederlands Indië is de ruimte belangrijk. Dit had zich nergens anders af kunnen spelen dan hier.

Belangrijkste personages karakteriseren (als round of flat character of type):

Round character:

'Ik': Hij is in het begin van het boek ongeveer 5 jaar, en aan het eind ongeveer 25 jaar. Hij is de zoon van een Hollandse administrateur in Indië. Hij is op het begin totaal afhankelijk van Oeroeg, totdat ze uit elkaar groeien. Hij heeft sproeten en blond haar, en hij is nogal lang. Hij is altijd heel open en vrij zeker van zichzelf. Eerst ziet hij geen problemen in de verhouding tussen hem en Oeroeg, maar als hij ouder wordt begint hij te snappen dat het zo

eigenlijk niet meer gaat. Zijn vader en moeder zijn Hollands, maar hij groeit op in Indië, waar hij goed mee omgaat, maar zijn ouders vinden van niet, dus dat maakt het lastiger. Hij vindt dat iedereen gelijk is, ook als je als Indiër voor een Hollander werkt, dat die dezelfde rechten heeft.

Oeroeg: Hij is net als 'ik' eerst jong en later ongeveer 25 jaar. Hij is iemand die niet gauw zegt wat hij vindt maar het op een andere manier laat blijken. Vooral als hij het ergens niet mee eens is. 'Ik' is zeker op het begin totaal afhankelijk van hem, maar absoluut niet andersom. Totdat hij gaat studeren is er niks aan de hand maar later kruipt er een ongelofelijke haat tegen Hollanders in hem, die zijn vriendschap met 'ik' verbreekt. Hij groeit grotendeels op zonder vader maar met veel broertjes en zusjes.

Flat character:

De vader van 'ik': Een strenge man die zijn leven niet kan ordenen, veel gezag heeft hij niet, maar als zijn tweede vrouw dat wel heeft, vindt hij het allang best. Hij beslist over 'ik' als een dictator. En hij vindt het het best als 'ik' ver van hem uit de buurt is, zolang het hem maar geen geld kost.

Lida: Dit is de vrouw die 'ik' en Oeroeg opvangt en hen verzorgt, zij krijgt een liefde voor Oeroeg die haar eerst blind maakt, en later haar vasthoudt en bij hen wil blijven voor altijd, wat er ook gebeurt.

Perspectief: personaal perspectief, Het verhaal wordt in de 'ik' vorm verteld. Het is altijd "Oeroeg en ik gingen..".

De ik persoon in het boek verteld over zijn leven met Oeroeg. Het wordt vanuit zijn ogen bekeken.

Citaat of kopie boekpagina ter ondersteuning van besproken perspectief:

'Je komt veel te kort, op deze manier.' Ik zette me schrap bij de wastafel. 'Ik wil niet naar Holland,' stootte ik uit. De verhalen van Gerard flitsten mij door het hoofd: regen en kou, bedompte kamers, saaie stadsstraten. 'Ik wil hier blijven,' herhaalde ik, 'en Oeroeg...' Mijn vader onderbrak me met een ongeduldige beweging. 'Oeroeg, Oeroeg,' zei hij, 'altijd Oeroeg. Je zult ééns zonder Oeroeg moeten. Die vriendschap duurt me al lang genoeg. Ga je nooit om met jongens uit je klas?'

Bespreking van de reden van het gekozen perspectief: ik denk dat de schrijfster dit perspectief heeft gekozen om je zo veel mogelijk mee te laten leven in het verhaal. Doordat je alles vanuit 1 blik ziet begin je iemand pas echt goed te begrijpen.

Mening over het gekozen perspectief: het gekozen perspectief begrijp ik, hierdoor verhoogd het medeleven en dus de spanning. Wel word het af en toen wat eentonig en langdradig.

Beschrijving van de stijl/het taalgebruik: Ik vind het taalgebruik in het boek best moeilijk, dit komt misschien omdat het verhaal zich in Indië afspeelt. Er komen vaak Indische termen in voor, maar die worden soms door het zinsverband duidelijk gemaakt. Gelukkig maakte het taalgebruik het verhaal niet ingewikkeld.

Bespreking van de aandacht voor details bij personen, ruimte en sfeer e.d.: Dit meer beeld in het begin de fantasiewereld van een klein jongetje uit. Een wereld met geesten en sprookjes waar de verteller op avontuur uit kan gaan. Dan wordt deze plek een wat lugubere plaats, door de dood van Oeroegs vader. Vanaf dit moment wordt het meer ook de plek die de onzekerheid van de verteller symboliseert, de angstdroom van de verteller. Aan het einde van het boek beseft de verteller eindelijk dat hij nooit echt thuis heeft gehoord in zijn eigen land en het meer blijkt voor de totale afwijzing te zorgen. Het is nu een symbool geworden voor de ondoorgrondelijkheid van Oeroeg en het Indonesische Nationalisme.

Vijf verhaalmotieven plus uitleg/toelichting:

1: Vriendschap: Oeroeg en de ik-persoon zijn zeer goed bevriend met elkaar "Oeroeg was mijn vriend. Als ik

terugdenk aan mijn kindertijd en mijn jongensjaren, verschijnt zonder uitzondering het beeld van Oeroeg in mij...". In de loop van het verhaal wordt hun vriendschap steeds minder sterk, Oeroeg en de ik-persoon leven steeds verder van elkaar vandaan.

2: Cultuur: De twee vrienden groeien uit elkaar door het verschil in cultuur. Toen ze klein waren accepteerden zij dit allebei, en schaamden zich ook niet een 'ander' vriendje te hebben, ook al was bijvoorbeeld de vader van de ik-persoon het er niet echt mee eens dat zijn zoon zoveel speelde met een 'inlander'.

3: Het verschil van belangen: Inlanders boeit het niet wat voor kleren ze dragen. Inlanders kennen geen jaloezie en zijn blij met alles wat ze krijgen.

4: Racisme en discriminatie: Alle Javanen worden hier als minder beschouwd, de ik-persoon mag in het begin wel naar school, Oeroeg nog niet. De ik-persoon zijn vader heeft liever ook niet dat de ik-persoon met Oeroeg omgaat, omdat hij vindt dat Oeroeg niet genoeg zijn zoon is.

5: Dood en schuldgevoel: De vader van Oeroeg is verdrongen toen hij de ik-persoon uit het Zwarte Meer wilde redden. De ik-persoon blijft na deze dood met een schuldgevoel zitten, omdat Deppoh hem probeerde te redden en de vader van de ik-persoon bleef ook met een schuldgevoel zitten, omdat hij Deppoh mee had gevraagd.

Vijf abstracte motieven plus uitleg/toelichting

1: Het verlies van de kijk op de echte wereld: iets kan tegen vallen als je, je er wat anders van voorgesteld hebt. De een kan iets zien als iets wat is in een fantasie wereld. De ander denkt dan dat het echt is.

De strijd tussen de Westerse mensen en de inlanders:

Westerse mensen pesten inlanders, omdat ze "minder zijn".

Inlanders pesten elkaar, omdat er een geaccepteerd wordt of bevooroordeeld door westerse mensen.

2: Identiteitscrisis: Dit motief heeft ook wel te maken met het racisme en de discriminatie. De ik-persoon voelt zich een Indiër maar daar wordt hij later gezien als een buitenstaander, een vijand.

3: Relatie en communicatieproblemen: in dit boek worden relaties tussen mensen beschreven, die niet goed standhouden omdat ze elkaar nooit echt goed begrijpen.

4: Bewustwording: het verhaal wordt verteld over een lang tijdsbestek. Naarmate de ik-persoon en Oeroeg ouder worden, vallen de verschillen zich langzamerhand wel op.

5: Liefde: De ik-persoon kreeg totaal geen liefde van zijn ouders, want die hadden alleen maar tijd voor zichzelf. Dit heeft er zeker toe bijgedragen dat de ik-persoon zo gehecht is geraakt aan Oeroeg. Oeroeg was namelijk de enige persoon met wie hij veel is omgegaan.

Leidmotief: Het motief "Telaga Hideung" (het Zwarte Meer) speelt een belangrijke rol in het verhaal, het komt bij drie belangrijke gebeurtenissen steeds terug.

1: Oeroeg en de ikpersoon in hun jeugd altijd fantaseerden over Telaga Hideung, ze dachten dat het daar gevaarlijk was, dat je daar als je niet oppaste zo opgegeten zou worden door alle vreemde dieren die daar zouden rondlopen. *"Na de rijsttafel, toen allen bijeen waren in de binnegallerij – ik zat onopgemerkt op de grond naast de grammfoonkast – stelde een van de gasten voor een rit te maken naar Telaga Hideung, het Zwarte Meer, dat hogerop in de bergen lag. Bij het horen van die naam begon mijn hart te kloppen. In de fantasieën van Oeroeg en mij speelde bergmeer een grote rol."*

2: De vader van Oeroeg probeert de ik-persoon te redden, als de boot waar hij en nog een paar anderen op zitten, doormidden breekt. De ik-persoon wordt gered, maar de vader van Oeroeg overleeft het niet.

"Het meest drukte mij het besef dat Deppohwas omgekomen, terwijl hij naar mij zocht."

3: De ik-persoon op het einde van het verhaal op zoek gaat naar Oeroeg, en hem vindt bij Telaga Hideung. Oeroeg gebied hem om te verdwijnen.

“Ga weg,’ herhaalde hij, ten overvloede. Ik draaide mij half om en keek naar Telaga Hideung, oeroude kraterput, door regenval tot meer gemaakt.”

Onderwerp verhaal in 1 zin: Een vriendschap van twee jongens in tijden onrust en oorlog.

Thema: Vriendschap. Wat onrust en oorlog met je vriendschap doet als je een verschillende afkomst hebt.

Hoofdgedachte van het verhaal: Vriendschap tussen de twee wordt verbroken door culturele verschillen. De verbreking van de vriendschap zat eraan te komen doordat de verschillen tussen de twee culturen te groot was.

Volgorde van het verhaal + flash backs/forwards: Het boek wordt chronologisch verteld. Er komen wel enkele flashbacks in voor, maar in het geheel kan worden gesteld dat het verhaal dus chronologisch is. Het boek bestaat uit een tijdsbestek van 12 jaar; jeugd, basisschool, middelbare school, puberteit. De jongens veranderen allebei, ze krijgen andere opvattingen over dingen.

Verklaring volgorde: Het verhaal komt erg langzaam op gang, waardoor het in het begin erg saai leek. In het begin wordt voornamelijk de vriendschap tussen de ik-persoon en Oeroeg beschreven. Als het verhaal op gang is gekomen wordt het wat speelser. Achteraf begrijp je waarom het begin zo langdradig leek.

Bespreking en verklaring van tijdsvertraging, -versnelling en -verdichting Ik vind het een beetje jammer dat de schrijfster soms gewoon een paar jaar in 2 regels beschrijft. Als ze dat niet had gedaan was het volgens mij nog leuker geweest

Overzicht belangrijkste gebeurtenissen:

1: Dat de ik-persoon van zijn moeder te horen krijgt dat hij naar (de lagere) school moet en dat Oeroeg niet mee gaat.

2: Oeroegs vader Deppoh omkomt tijdens een reddingsactie van de Nederlandse jongen en daarbij komende gevolgen.

3: De ouders van de hoofdpersoon zorgen ervoor dat Oeroeg en zijn familie ergens anders kunnen wonen. De jongen en zijn vriend worden uit elkaar gehaald.

4: De komst van Gerard Stokman, die mijnheer Bollinger, de leraar van de Nederlandse jongen, moest vervangen.

5: Lida komt wonen in Soekaboemi, Oeroeg komt hier later bij in te wonen.

Bespreking spanningsopbouw: Een relatief korte spanningsboog is de vraag, als de ik-figuur in Indië terugkeert, of hij Oeroeg zal vinden. Die vraag wordt gedeeltelijk ingevuld op het einde van het verhaal. Dat wil zeggen dat de ik-figuur niet zeker weet of het nu Oeroeg was of niet. Een andere korte spanningsboog is op het moment dat de ik-figuur in het water valt. Je vraagt je dan af, of hij dood zal gaan, of verwond raakt. Die vraag wordt een paar regels verder ingevuld.

Langere spanningsbogen: Een van de spanningsbogen is dat wanneer ze met een vlot het meer opgaan. Al gauw wordt de spanningsboog ingevuld, je leest dat Oeroeg's vader doodgaat; omdat hij de ik-figuur probeerde te redden. Een andere spanningsboog is wanneer de ik-figuur terugkeert naar het meer. Dan staat er opeens een inlandse strijder voor hem en de vraag blijft of het nu Oeroeg was of niet. Hierbij zijn de manipulatietechnieken gebruikt door weg te laten of het nu Oeroeg was of niet. Dat krijg je niet te horen, dat houdt de spanning hoog. Ik vond het boek niet erg spannend, omdat er niet veel spanningsbogen inzaten. De langste spanningsboog in het verhaal hangt samen met de open vraag die de proloog veroorzaakt: Waarom verliest de ik-figuur zijn vriend Oeroeg. Als het boek uit is, krijg je daar wel antwoord op.

Soort opening: informatief of opening in handeling + uitleg/toelichting Het begin is een informatieve opening, er wordt uitgelegd wie Oeroeg is, en wat de hoofdpersoon allemaal met hem heeft meegemaakt.

Soort einde: open/gesloten + toelichting Het einde is open, ze komen elkaar weer in Indië tegen. Beide in het leger, van Nederland en die van Indië. Oeroeg richt het wapen op Johan en zegt dan dat hij weg moet gaan. Nadat hij dit

doet en hij nog een keer achterom kijkt is Oeroeg al weg.

Uitvoerige eigen mening: Ik vond het een mooi boek, maar af en toe iets te langdradig. Mijn mening is na de verdiepingsopdracht niet veranderd. Ik vind dat de personen in het boek voldoende worden beschreven. Ik had alleen iets meer willen weten over Lida. Ik ben tevreden over het uitvoeren van de verdiepingsopdracht. Het boek lezen was niet moeilijk, elke avond in bed een stukje gelezen. Ik vond de verdieping wel moeilijk, omdat ze vragen naar spanningsbogen en open plekken; als je die dan niet tijdens het lezen heb genoteerd moet je die na de tijd weer opzoeken. Als ik de volgende keer nog een boek ga lezen, zal ik tijdens het lezen van het boek de open plekken en de spanningsbogen noteren, want dat kost me veel minder tijd achteraf.

Vermelding herkomst leesverslag/samenvatting: steekwoorden via google, voornamelijk via www.scholieren.com

Samenvatting

De ik-persoon is geboren op de onderneming Kebon Djati waar zijn vader administrateur was. Oeroeg, zijn vriend, was daar ook geboren, alleen de vader van Oeroeg was de mandoer van de vader van de ik-persoon. De ik-persoon en Oeroeg groeien daar samen op en zijn al vanaf jongs af aan bevriend met elkaar. Op de leeftijd dat de ik-persoon zes is moet hij echter naar school. Oeroeg is een inlandse jongen en mag daardoor niet naar school. Bij een feestje bij de vader van de ik-persoon komt de vader van Oeroeg echter om het leven. Hij kwam om het leven, omdat hij de ik-persoon wilde redden. Uit schuldgevoel betaalt de vader van de ik-persoon dan de opleiding van Oeroeg, maar wel op een andere school. De ik-persoon krijgt ook bijles Nederlands van meneer Bollinger. Zijn moeder krijgt een relatie met hem, scheidt van zijn vader en vertrekt naar Nederland met meneer Bollinger. De ik-persoon lijkt hier niet echt mee te zitten. Hij had al nooit echt een goede band met zijn ouders en voelde zich meer op zijn gemak bij Sidris, de moeder van Oeroeg. Als de vader een reis gaat maken, wordt de ik-persoon ondergebracht bij Lida. Zij heeft een pension. Als Lida klachten krijgt met het hoofd van de school dat de ik-persoon zoveel spijbelt (omdat hij dan met Oeroeg heeft afgesproken) komt ze op het plan om Oeroeg ook bij haar in te laten trekken. Lida ontfermt zich helemaal over Oeroeg en beschouwt hem een beetje als pleegzoon. Na de basisschool gaan ze allebei naar een andere school. De ik-persoon komt in een internaat terecht. Zijn vader was ondertussen teruggekeerd van zijn reis met een andere vrouw. Oeroeg blijft bij Lida wonen, Lida verhuist mee naar de stad waar Oeroeg gaat studeren. Als Oeroeg te erg begint te puberen, besluit Lida hem ook naar het internaat te sturen. Daar groeien Oeroeg en de ik-persoon langzaam uit elkaar. Oeroeg gaat veel om met Abdullah, een Arabische jongen. Na de school gaat Oeroeg voor arts studeren en de ik-persoon gaat in Delft studeren. Als ze de laatste maal met elkaar afspreken voordat de ik-persoon naar Holland gaat blijkt dat Oeroeg een strijder te zijn geworden voor een onafhankelijk Indonesië. Hij vertelt de ik-persoon dat hij 'hun' hulp niet meer nodig heeft. De ik-persoon begrijpt het niet en vertrekt naar Delft. Als de ik-persoon na een hele lange tijd weer terugkomt in Indonesië en hij een ritje maakt door de wildernis en even alleen is, staat ineens een inlander voor zijn neus met een revolver. De ik-persoon denkt dat het Oeroeg is, maar de inlander laat niks merken. De inlander vlucht zodra hij hoort dat de rest de ik-persoon aan het zoeken is. De ik-persoon komt er nooit achter of het Oeroeg was of niet.